

॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ इत्याश्वमेधिकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेतृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ शुश्रूषेइति ॥ १ ॥ मरुत्तयज्ञप्रशंसाप्रसंगात्तद्वंश्यान्स्तौति आसीत्कृतयुगइत्या
 उत्सृष्टं ब्राह्मणैर्यज्ञे मरुत्तस्य महात्मनः ॥ तदानयस्वर्कोत्तेयपर्याप्तं तद्रविष्यति ॥ २१ ॥ युधिष्ठिर उवाच कथं यज्ञे मरुत्तस्य द्रविणं तत्समाचितं ॥ कस्मिंश्च
 काले स नृपो बभूव वदतां वर ॥ २२ ॥ व्यास उवाच यदि शुश्रूषसे पार्थ शृणु कारं धर्मं नृप ॥ यस्मिन्काले महावीर्यः सराजासीन्महाधनः ॥ २३ ॥ इति श्री
 महाभारते आश्वमेधिके पर्वणि अश्वमेधिके प० संवर्त्तमरुत्तीये तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥ युधिष्ठिर उवाच शुश्रूषेतस्य धर्मज्ञराजर्षेः परिकीर्त्तनं ॥ द्वैपा
 यन मरुत्तस्य कथां प्रब्रूहि मे नघ ॥ १ ॥ व्यास उवाच आसीत्कृतयुगे तात मनुर्दंडधरः प्रभुः ॥ तस्य पुत्रो महाबाहुः प्रसंधिरिति विश्रुतः ॥ २ ॥ प्रसंधेरभवत्पु
 त्रः क्षुप इत्यभि विश्रुतः ॥ क्षुपस्य पुत्र इक्ष्वाकुर्महीपालो भवत्प्रभुः ॥ ३ ॥ तस्य पुत्रशतं राजन्नासीत्परमधार्मिकं ॥ तांस्तु सर्वान्महीपालानि क्ष्वाकुरकरोत्प्रभुः ॥ ४ ॥
 तेषां ज्येष्ठस्तु विंशो भूत्यतिमानं धनुष्मतां ॥ विंशस्य पुत्रः कल्याणो विविंशो नाम भारत ॥ ५ ॥ विविंशस्य सुताराजन्वभूवुर्दशपंचच ॥ सर्वे धनुषि विक्रांता ब्रह्म
 ण्याः सत्यवादिनः ॥ ६ ॥ दानधर्मरताः शांताः सततं प्रियवादिनः ॥ तेषां ज्येष्ठः खनीनेत्रः स तान्सर्वानपीडयत् ॥ ७ ॥ खनीनेत्रस्तु विक्रांतो जित्वाराज्यमकंठकं ॥
 नाशकद्रक्षितुं राज्यं नान्वरज्यं ततं प्रजाः ॥ ८ ॥ तमपास्य च तद्राज्ये तस्य पुत्रं सुवर्चसं ॥ अभ्यर्षिचंतराजेंद्रमुदितात्प्रभवंस्तदा ॥ ९ ॥ सपितुर्विक्रियां दृष्ट्वा राज्या
 न्निरसनं च तत् ॥ नियतो वर्त्तयामास प्रजाहितचिकीर्षया ॥ १० ॥ ब्रह्मण्यः सत्यवादी च शुचिः शमदमान्वितः ॥ प्रजास्तंचान्वरज्यं तं धर्मनित्यं मनस्विनं ॥ ११ ॥
 तस्य धर्मप्रवृत्तस्य व्यशीर्यको शवाहनं ॥ तं क्षीणकोशं सामंताः समंतात्पर्यपीडयन् ॥ १२ ॥ सपीड्यमानो बहुभिः क्षीणकोशाश्ववाहनः ॥ आर्त्तिमाच्छृत्परां रा
 जा सहभृत्यैः पुरेण च ॥ १३ ॥ नचैनमभिहंतुं तेश्चक्रुर्वतिबलक्षये ॥ सम्यग्वृत्तो हिराजा स धर्मनित्यो युधिष्ठिर ॥ १४ ॥ यदा तु परमामार्तिगतो सौ स पुरो नृपः ॥ ततः
 प्रदध्मौ सकरं प्रादुरासीत्ततो बलं ॥ १५ ॥ ततस्तानजयत्सर्वान्प्रातिसीमान् नराधिपान् ॥ एतस्मात्कारणाद्राजन्विश्रुतः सकरं धमः ॥ १६ ॥ तस्य कारं धमः पुत्रस्ते
 ता युगमुखे भवत् ॥ इंद्रादनवरः श्रीमान्देवैरपि सुदुर्जयः ॥ १७ ॥ तस्य सर्वे महीपाला वर्त्तते स्म वशे तदा ॥ सहिसघ्राडभूतेषां वृत्तेन च बलेन च ॥ १८ ॥ अविक्षि
 न्नाम धर्मात्मा शौर्येणेंद्रसमो भवत् ॥ यज्ञशीलो धर्मरतिर्धृतिमान्संयतेंद्रियः ॥ १९ ॥

दिना अध्यायद्वयेन अत्यंतमहांतोपिकर्मवानुतिष्ठंतीति कर्ममाहात्म्यख्यापनार्थं ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥